

**Ο αγώνας για την ιδεολογική ηγεμονία
αποτελεί προϋπόθεση για μια αντικαπιταλιστική διέξοδο απ' την κρίση**

Γιάννης Μηλιός

Όλο το διάστημα που σοβεί η κρίση, και ιδίως τους τελευταίους μήνες που οξύνθηκε η κρίση των δημόσιων οικονομικών, από τον ΣΥΡΙΖΑ, αλλά και άλλες δυνάμεις ή προσωπικότητες της Αριστεράς, κατατέθηκαν αναλύσεις και προτάσεις που δείχνουν ότι τα κυβερνητικά μέτρα δεν είναι μονόδρομος. Ενδεικτικά:

Δείχτηκε ότι η ταχύτερη αύξηση του ΑΕΠ πριν από την κρίση (αύξηση κατά 45% το διάστημα 1997-2007) δεν οδήγησε σε μείωση του λόγου χρέους/ΑΕΠ κυρίως διότι μειώθηκαν σημαντικά οι φορολογικοί συντελεστές του κεφαλαίου (από 35% σε 25%), ενώ αυξήθηκαν οι φοροαπαλλαγές του (οι εφοπλιστές πληρώνουν στο κράτος λιγότερο από ό,τι οι μετανάστες με τα παράβολά τους), κατακρημνίζοντας έτσι τα φορολογικά έσοδα. *Απαιτείται επομένως να αυξηθεί και πάλι η φορολογία του κεφαλαίου, να καταργηθούν οι φοροαπαλλαγές, να φορολογηθεί η εκκλησία κλπ.*

Δείχθηκε επίσης ότι οι μισθοί είναι εξαιρετικά χαμηλοί στην Ελλάδα (70% του μέσου μισθού της Ευρωζώνης), συγκριτικά με το επίπεδο ανάπτυξης της χώρας (92% του μέσου επιπέδου της Ευρωζώνης). *Δεν μπορούν επομένως οι μισθοί να αποτελούν την κύρια πηγή αύξησης των φορολογικών εσόδων.*

Δείχθηκε ακόμα ότι οι δημόσιες δαπάνες είναι ψηλές μόνο αναφορικά με το *υπερτροφικό κράτος καταστολής* (η Ελλάδα είναι 4η στον κόσμο σε εισαγωγές πολεμικού υλικού) ενώ είναι χαμηλές αναφορικά με τις υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, πρόνοιας. *Απαιτείται επομένως ραγδαία μείωση των στρατιωτικών και αύξηση των κοινωνικών δαπανών, το αντίθετο δηλαδή από αυτό που σήμερα γίνεται.*

Οι στρατηγικές αυτές προτάσεις, δεν έχουν γίνει κτήμα των λαϊκών τάξεων, ή με άλλα λόγια δεν έχουμε καταφέρει να ανατρέψουμε τη λογική του μονόδρομου που προπαγανδίζει η κυβέρνηση και γενικότερα τα κόμματα εξουσίας και τα ΜΜΕ. Επομένως οι εργαζόμενοι, που νιώθουν στο πετσί τους τη σκληρότητα των μέτρων, εξακολουθούν να είναι διστακτικοί απέναντι στις προτροπές μας για συμμετοχή σε δυναμικούς μαζικούς αγώνες με στόχο την ανατροπή των κυβερνητικών πολιτικών και βαθιές τομές στο πολιτικό και κοινωνικό πεδίο. Ο δρόμος προς μια αντικαπιταλιστική διέξοδο από την κρίση, μέσα από την αναδιανομή του πλούτου υπέρ της εργασίας και ένα μαζικό κίνημα που θα επιβάλλει τομές από θέση ισχύος, μοιάζει να παραμένει κλειστός.

Αιτία για αυτή την αδυναμία, μέχρι στιγμής, της Αριστεράς να ηγεμονεύσει στο εσωτερικό των δυνάμεων της εργασίας, στη σημερινή συγκυρία της κρίσης, δεν είναι μόνο η ισχύς των ΜΜΕ και των άλλων μηχανισμών του αστικού κράτους. Η ισχύς αυτή, που είναι δεδομένη σχεδόν σε κάθε καπιταλιστικό κοινωνικό σχηματισμό, κونيορτοποιείται κάθε φορά που το ταξικό ένστικτο της εργατικής τάξης και των συμμάχων της μετασχηματίζεται σε μαζική συνδικαλιστική και πολιτική κινητοποίηση και δράση.

Η αποτελεσματικότητα των ιδεολογικών σχημάτων του μονόδρομου, σε μεγάλο βαθμό σχετίζεται με την κυριαρχία των καταστατικών αρχών της κυρίαρχης αστικής ιδεολογίας μέσα στην ίδια την Αριστερά, με αποτέλεσμα να γίνεται αντιληπτή κάθε κοινωνική αντίθεση και σύγκρουση, ακόμα και η σημερινή ανοικτή ταξική επίθεση του κεφαλαίου ενάντια στην εργασία, με όρους “εθνικού συμφέροντος” και “πάλης” της “αδούλωτης Ελλάδας” με σκοτεινές “ξένες” δυνάμεις, χώρες και κεφάλαια.

Ο αλήστου μνήμης “σοβιετικός μαρξισμός”, δηλαδή εκείνο το αμάλγαμα φιλολαϊκής ρητορείας και των πιο σκληρών μορφών της αστικής ιδεολογίας (του οικονομισμού, του καταστροφισμού και του τεχνοκρατισμού), που πάντοτε προσλάμβανε την πάλη των τάξεων ως “πάλη των εθνών” (όπου η “παγκόσμια ταξική πάλη” αναγόταν στην αντιπαλότητα και την

“άμιλλα” της Σοβιετικής Ένωσης με τις δυνάμεις του δυτικού καπιταλιστικού στρατοπέδου), επανέρχεται για να ανακαλύψει “νεοαποικιακούς ζυγούς” και την “ταπείνωση” της χώρας από τους “ξένους”. Συναντάει έτσι την κυβερνητική προπαγάνδα, που εγκυβερνά εργαζόμενους και καπιταλιστές σε συστράτευση (οι πρώτοι σε κατάσταση αποψίλωσης εισοδημάτων και εργασιακών δικαιωμάτων, οι δεύτεροι απολαμβάνοντας τεράστια χρηματοδοτικά πακέτα στήριξης, υιοθέτηση των απόψεών τους για τις εργασιακές σχέσεις και τις απολύσεις, διεύρυνση των νόμιμων φοροαπαλλαγών τους, κλπ.) για “να σωθεί η χώρα” και να “ξεφύγουμε από τη διεθνή κηδεμονία”. Συρρικνώνει δηλαδή η “αριστερή” αυτή “πατριωτική” ιδεολογία τη δυνατότητα να λειτουργήσουν οι στρατηγικές προτάσεις της Αριστεράς ως καταλύτης για την έκρηξη της οργής των εργαζομένων: Για να γίνει αντιληπτό από τις πιο πλατιές εργατικές μάζες ότι η κρίση χρησιμοποιείται σήμερα από τις κυρίαρχες δυνάμεις ως “ευκαιρία” για να βαθύνουν και να τσιμεντώσουν την ταξική δικτατορία τους τόσο σε οικονομικό όσο και σε πολιτικό επίπεδο.

Στην πραγματικότητα δεν έχουμε να κάνουμε με την “κρίση της χώρας”. Έχουμε, όπως συμβαίνει πάντα σε αντίστοιχες συγκυρίες, με τρεις κρίσεις, ή τρεις διακριτές και σχετικά αυτόνομες (ιδίως ως προς τα μέτρα και μέσα άμβλυνσής τους) όψεις της κρίσης:

Η *κρίση του κεφαλαίου*, εκδηλώνεται με την υποαπασχόληση των παραγωγικών εγκαταστάσεων, τη συρρίκνωση του κύκλου εργασιών των επιχειρήσεων, τις χρεοκοπίες ακόμα και κολοσσιαίων ομίλων, τη μείωση του ποσοστού κέρδους.

Η *κρίση των δημόσιων οικονομικών* σηματοδοτείται από την αύξηση του δημόσιου χρέους και ελλείμματος ως ποσοστών του ΑΕΠ.

Τέλος, η *κρίση της εργασίας* εκδηλώνεται με την αύξηση της ανεργίας και των επισφαλών μορφών απασχόλησης, τη συρρίκνωση μισθών και συντάξεων, την απώλεια εργασιακών δικαιωμάτων, την υποβάθμιση της καθημερινότητας και την αύξηση της ανασφάλειας του εργαζόμενου.

Οι πολιτικές για την άμβλυνση και το ξεπέρασμα της κρίσης του κεφαλαίου, δηλαδή οι πολιτικές που στην πιο ακραία εκδοχή τους προωθεί σήμερα η κυβέρνηση, βαθαίνουν την κρίση της εργασίας. Μέσο για να μη γίνει αντιληπτός ο απροκάλυπτα ταξικός χαρακτήρας τους είναι να παρουσιαστούν ως αναγκαία μέτρα για το ξεπέρασμα της κρίσης των δημόσιων οικονομικών. Τα ιδεολογικά σχήματα για τη χώρα που “κινδυνεύει με αφανισμό” στοχεύουν να αποκρύψουν το απλό γεγονός ότι υπάρχουν προσφορότερες πηγές από την περικοπή μισθών και τις συντάξεων για να αυξηθούν τα δημόσια έσοδα, και διαφορετικοί τρόποι για να μειωθούν οι δαπάνες από τη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους.

Αλλά και τα “αριστερά” αντίστοιχα σχήματα, ότι “η χώρα υποτάσσεται σε ξένα κέντρα και μετατρέπεται σε αποικία” αποκρύβουν ακριβώς το γεγονός ότι ο “πόλεμος” είναι ταξικός, καθώς αναπαράγουν το αιώνιο σχήμα “η Ελλάς αντιμέτωπη με τις ξένες επιβουλές”. Στην πραγματικότητα, το ΔΝΤ και οι άλλες κυβερνήσεις της Ευρωζώνης δεν αποτελούν επιβουλή για τη χώρα, αλλά τους διεθνείς συμμάχους της ελληνικής άρχουσας τάξης. Της επιτρέπουν να παρουσιάσει την ταξική της στρατηγική ως “εθνική στρατηγική”.

Σε αυτή τη στρατηγική συμπαρατάσσονται και οι εσωτερικοί σύμμαχοι του ελληνικού κεφαλαίου, οι τάξεις της μεσαίας και, ως ένα βαθμό μικρής επιχειρηματικής δραστηριότητας, για τις οποίες το καπιταλιστικό κράτος έχει πλέξει από καιρό το κατάλληλο δίκτυο προστασίας απέναντι στις εργατικές διεκδικήσεις και δικαιώματα. Θυμίζω μόνο ένα στοιχείο: Τα φορολογικά έσοδα του ελληνικού κράτους προέρχονται κατά 66% από την κατανάλωση, κατά 12% από τους μισθωτούς και κατά 10% από τις μεγάλες επιχειρήσεις, 800.000 μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και το σύνολο της αυταπασχόλησης επιβαρύνονται μόλις με το υπόλοιπο 12%...

Η αντικαπιταλιστική έξοδος από την κρίση δεν μπορεί να προκύψει παρά μόνο από μια πολιτική στρατηγική που θα έχει ως αφετηρία την άμβλυνση και το ξεπέρασμα της κρίσης της εργασίας. Αυτός είναι ο δρόμος για να μπορέσουν οι υποκείμενες στην εκμετάλλευση τάξεις να αμφισβητήσουν το καπιταλιστικό σύστημα συνολικά, να στρατευθούν στην προοπτική μιας κοινωνίας που προτάσσει και επαναπροσδιορίζει τις κοινωνικές ανάγκες έναντι της λογικής του

κέρδους.

Για να καταστεί όμως κάτι τέτοιο εφικτό, είναι αναγκαίο να απεμπλακεί η Αριστερά από τα αστικά ιδεολογικά σχήματα της “πάλης των εθνών” και των “εθνικοαπελευθερωτικών” λύσεων.